

וּכְתוּב וּפְסָח יַי עַל הַפֶּתַח הַיְדוּעַ. מַאי הַפֶּתַח, מִשּׁוּם דְּאִיהוּ פֶתַח וּמְשִׁיבָא דְרוּחָא וְגוֹפָא, וְתָא חֲזִי, עַד לָא אֲתַגְזֹר אַבְרָהָם, הָהּ אָטִים וְסָתִים מִכָּל סְטֻרֵי. מִדְּאֲתַגְזֹר אֲתַפְתַּח מִכָּלָא, וְלֹא הָוִי אָטִים וְסָתִים פְּקַדְמִיתָא.

וְהִינּוּ רִזָּא דְתַנִּינִן, (בראשית י"ח) וְהוּא יֹשֵׁב פֶתַח הָאֵהֶל, מִשּׁוּם שֶׁהַתְּגֻלְתָּהּ יו"ד. מַה זֶה אוֹמֵר? אֵלָּא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שֶׁהוּא הַשְּׂרָה בְּגֻלְיֵי זֶה חֶסֶד בְּצַדִּיק, וְזִהוּ פֶתַח שֶׁל מִשְׁפַּח הַעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, מִשְׁמַע שֶׁפְּתוּב הָאֵהֶל, הָאֵהֶל הַיְדוּעַ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כִּשְׁהַתְּגֻלְתָּהּ הַיְדוּעַ, הַיְדוּעַ הַיְדוּעַ, הַתְּבַשְׂרָה (הַתְּבַשְׂרָה) וְהַתְּבַרְךְ בִּפְתַח הָאֵהֶל, שֶׁהִיא צִדִּיק, לְהַתְּבַשֵּׁם בְּחֶסֶד. זִהוּ שֶׁפְּתוּב כַּחַם הַיּוֹם, שֶׁהוּא שְׁעָה שְׁשׁוּלֵט הַחֶסֶד, חֲלָקוּ שֶׁל אַבְרָהָם. וּמִינֵין לָנוּ שֶׁפְּתַח הָאֵהֶל הַזֶּה הַתְּבַשֵּׁם כְּנֶגֶד אַבְרָהָם? שֶׁפְּתוּב וְה' בְּרוּךְ אֵת אַבְרָהָם בְּכָל. שֶׁהַתְּבַשֵּׁם בְּחֶסֶד מִשְׁהַתְּגֻלְתָּהּ הַיְדוּעַ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְהוּא יֹשֵׁב פֶתַח הָאֵהֶל, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (שם כ"ד) וְה' בְּרוּךְ אֵת אַבְרָהָם בְּכָל. שְׁזִהוּ הַפֶּתַח הַקְּדוֹשׁ, כְּתָר עֲשִׂירֵי כַחַם הַיּוֹם, כְּמוֹ שְׁנַתֵּן לוֹ כְּתָר שֶׁל חֶסֶד. זִהוּ שֶׁפְּתוּב כַּחַם הַיּוֹם. כְּמוֹ שֶׁיִּשָּׁב בְּזָה, יֹשֵׁב בְּזָה, שְׁלֹא עוֹלָה זֶה בְּלֵי זֶה.

דְּבַר אַחַר וְעֵבֶר ה' לְנִגְוָה אֵת מְצָרִים, מַה זֶה וְעֵבֶר? שְׁעֵבֶר עַל שׁוּרַת הַדִּין שֶׁל הַכְּתָרִים, (שְׁקֻשְׁרִים) שֶׁהִיוּ מִתְּקַשְׂרִים בְּכְתָרִים אַחֲרֵים שֶׁלְמַעֲלָה, וְהַתִּיר אוֹתָם מִקְיּוּמָם, וְעֵבֶר עַל דְּרָכֵי כְּדֵי לְעֲשׂוֹת בְּהֵם דִּין וְלִשְׁמֵר עַל יִשְׂרָאֵל. וְכֵן הוּא, כָּל וְעֵבֶר, וְעֵבֶרְתִּי, וְעֵבֶר - שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֵבֶר עַל כָּל דְּרָכֵי אוֹ לְדִין אוֹ לְרַחֲמִים. כֹּאן

וּכְתוּב, וּפְסָח יַי עַל הַפֶּתַח הַיְדוּעַ. מַאי הַפֶּתַח, מִשּׁוּם דְּאִיהוּ פֶתַח וּמְשִׁיבָא דְרוּחָא וְגוֹפָא, וְתָא חֲזִי, עַד לָא אֲתַגְזֹר אַבְרָהָם, הָהּ אָטִים וְסָתִים מִכָּל סְטֻרֵי. מִדְּאֲתַגְזֹר אֲתַפְתַּח מִכָּלָא, וְלֹא הָוִי אָטִים וְסָתִים פְּקַדְמִיתָא.

וְהִינּוּ רִזָּא דְתַנִּינִן, (בראשית י"ח) וְהוּא יֹשֵׁב פֶתַח הָאֵהֶל. מִשּׁוּם דְּאֲתַגְלִיָּא יו"ד. מַאי קָא מִיִּירִי. אֵלָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק דְּהוּא אֲשִׁרִי בְּגֻלְיָא דָּא, חֶסֶד בְּצַדִּיק. וְדָא הוּא פֶתַח, דְּמִשְׁפָּנָא עַלְאָה קַדִּישָׁא, מִשְׁמַע דְּכְתוּב הָאֵהֶל, הָאֵהֶל הַיְדוּעַ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּדֵי אֲתַגְלִיָּא הַאי יו"ד, אֲתַבְשֹׁר, (נ"א אֲתַבְשֹׁם) וְאֲתַבְרֹךְ בִּפְתַח הָאֵהֶל, דְּהִיא צִדִּיק, לְאֲתַבְשֵׁמָא בְּחֶסֶד. הָדָא הוּא דְכְתוּב, כַּחַם הַיּוֹם, דְּהוּא שְׁעָתָא דְשִׁלְטָא חֶסֶד, חוֹלְקָא דְאַבְרָהָם. וּמִנָּא לָן דְּהִיא פֶתַח הָאֵהֶל, אֲתַבְשֵׁם לְקַבְלִיָּה דְאַבְרָהָם. דְכְתוּב, (בראשית כ"ד) וַיִּבְרַךְ אֵת אַבְרָהָם בְּכָל. דְּאֲתַבְשֵׁם בְּחֶסֶד, מִדְּאֲתַגְלִיָּא יו"ד.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְהוּא יֹשֵׁב פֶתַח הָאֵהֶל, כְּמוֹ דְכְתוּב וַיִּבְרַךְ אֵת אַבְרָהָם בְּכָל. דְּדָא הוּא פֶתַח קַדִּישָׁא, כְּתָרָא עֲשִׂירָאָה. כַּחַם הַיּוֹם, כְּמוֹ דְאֲתִיָּהִיב לִיָּה כְּתָרָא דְחֶסֶד, הָדָא הוּא דְכְתוּב כַּחַם הַיּוֹם. כְּמוֹ דְיִתִּיב בְּהִיא, כְּפִי יִתִּיב בְּהִיא, דְּלֹא סְלִיק הַאי בְּלֹא הַאי.

דְּבַר אַחַר (דף ל"ו ע"ב) וְעֵבֶר יַי לְנִגְוָה אֵת מְצָרִים. מַאי וְעֵבֶר. דְּעֵבֶר עַל שׁוּרֵי דִינָא דְכְתָרִין, (נ"א דְכְתָרִין) דְּהוּוּ מִתְּקַשְׂרֵי בְּכְתָרִין אַחֲרֵינִין דְלְעִילָא, וְשָׂרָא לְהוּ מִקְיּוּמִיהוּן, וְעֵבֶר עַל אוֹרְחוּי, כְּגִין לְמַעַבְדָּ בְּהוּ דִינָא, וְלִנְטָרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְכִדִּין הוּא, כָּל וְעֵבֶר, וְעֵבֶרְתִּי, וְעֵבֶר, דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲעֵבֶר עַל כָּל